

De herontdekking van

Peter Siers

**Cabaretier in
oorlogstijd**

De herontdekking van Peter Siers, cabaretier in oorlogstijd

Willem van 't Oosten

PixelPerfect Publications

Introductie

Oud-Hagenaar Willem van 't Oosten was ooit de buurjongen van zanger en cabaretier Peter Siers. Toen hij in 2001 hoorde van diens overlijden, is hij op onderzoek uitgegaan. Hoe was het Peter Siers vergaan? Voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog was hij succesvol in het Haagse amusementscircuit en daarbuiten. Hij trad zelfs op in Duitsland en voor de AVRO-microfoon. Maar na de oorlog kalfde de belangstelling voor zijn kunsten snel af.

Willems grootste vondst is een cassettebandje met acht liedjes van Peter Siers, opgenomen rond 1945, dat stof ligt te vergaren in het Haags Gemeentearchief. Die liedjes en de teksten daarvan zijn opgenomen in dit ebook, gecombineerd met het beknopte levensverhaal van Peter Siers.

Beknopt, want Siers heeft de geschiedenisboekjes niet gehaald en er is niet veel over hem bekend gebleven. Maar anders dan bij veel collega's uit de oorlogstijd, zijn de liedjes van Peter Siers bijzonder kritisch jegens de bezetter en jegens lankmoedige Nederlanders die hun hoofd laten hangen naar de NSB.

Peters biograaf Willem van 't Oosten heeft met deze uitgave een waardig gedenkteken geschapen voor een artiest die zijn rug recht hield.

Podcast

In de gelijknamige podcast onderzoekt Peter de Ruiters de betekenis van Peter Siers als kritisch cabaretier in tijden van oorlog. Met veel muzikale voorbeelden schetst hij een tijdsbeeld, waarin hij weergeeft welke andere kritische geluiden ook te horen waren voor en tijdens de oorlog.

Aan het woord komen Willem van 't Oosten, Onno Sinke (auteur van een boek over Radio Oranje) en Maarten Eilander (archivaris Nederlands Theater Instituut). De podcast is uitgebracht bij *Luisterdoc*. Gratis abonneren kan via <http://pod.link/luisterdoc>. Meer informatie op www.luisterdoc.nl

Meer informatie

De liedjes van Peter Siers kunnen ook worden beluisterd via Spotify en iTunes. Meer informatie op www.petersiers.nl

Ebook met geluid

Dit is een ebook in de vorm van een epub3, dat ook geluid bevat. Niet alle apps zijn geschikt om de muziek in dit ebook af te spelen. De app *Boeken* van Apple en de meeste ereaders van Kobo ondersteunen het formaat.

1 “Van dit jongmensch kunnen wij nog heel wat verwachten”

”Peter Siers, voor mij een nieuweling, verbaasde door zijn geestige onhollandse rapheid van tong. Hij was de dwaze praatjesmaker zoals aangekondigd was. Van dit jongmensch kunnen wij nog heel wat verwachten. Hij is origineel en apart. Onthoudt u zijn naam!”

Zo schrijft columnist ‘Kris-Kras’ over Peter Siers in *Het Vaderland* van 28 maart 1941. Hij bespreekt zijn bezoek aan een zondagavondvoorstelling van het Zig-Zag Cabaret in theater Diligentia aan het Lange Voorhout te Den Haag.

Peter Siers in 1940, op dertigjarige leeftijd. Fotoarchief Spaarnestad.

Dergelijke woorden van waardering voor Peter Siers, die reeds vanaf 1935 in de theaters van de Hofstad zijn kunsten vertoonde, zouden tot begin januari 1943 nog vaak klinken en met applaus worden ondersteund. In de oorlogsjaren was Peter Siers mijn buurman in een Haags hofje in de Trompstraat, dat toen bekend stond als het Artiestenhof vanwege de vele kunstenaars die daar toen woonden. Peter had onderdak gevonden op nummer 198 (dat later 192 is geworden). Hij deelde de woning met de bekende kunstschilder Theo Bitter (1916-1994). Theo woonde boven, Peter beneden.

Groep kunstenaars In het Artiëstenhofje, waar ze 'een klein Montmartre' hebben ingericht, een lichte maaltijd met thee gebruikend, het *vie de bohème* in Den Haag". Vanaf links: Johannes de Vooy, Lucas Bauer, Theo Bitter, Jan Nobbe en Peter Siers. Uit: Het Leven, 1940. Fotoarchief Spaarnestad.

Ik was toen nog te jong om de artistieke kwaliteiten van mijn kunstzinnige burens op waarde te schatten. Mede door mijn verhuizing naar elders, heb ik na 1950 geen aandacht meer geschonken aan de artistieke verrichtingen van Peter Siers. Pas vele jaren later bereikte mij het bericht van zijn overlijden in 2001. Omdat deze melding tot mij kwam in een periode dat ik bezig was terug te blikken op mijn eigen Haagse jeugdijaren, wilde ik ook weten hoe de carrière van Peter Siers was verlopen. Ik besloot een onderzoek in te stellen.

Peter Siers (links) in gezelschap van zijn *room mate* Theo Bitter (kunstschilder) in het Artiëstenhofje in de Trompstraat Den Haag. Fotoarchief Spaarnestad, 1940.

Onderzoek

Mijn speurtocht levert aanvankelijk weinig resultaat op. In de werken van de bekende auteurs die de geschiedenis van het cabaret hebben beschreven, zoals Alex de Haas en Wim Ibo, wordt de naam van Peter Siers niet genoemd. Ook het Theater Instituut Nederland in Amsterdam kan men mij geen informatie verstrekken over deze Haagse artiest. Hieruit trek ik de conclusie dat hij slechts in de marge van de Nederlandse theaterwereld heeft geopereerd.

Peter Siers staat in de jaren dertig en veertig van de negentiende eeuw in de schaduw van de groten van die tijd, zoals Louis Davids, Willy Derby en Lou Bandy. Toch blijkt dat hij in die tijd een zekere populariteit geniet onder vooral Haagse theaterbezoekers. In het destijds populaire tijdschrift *Het Leven* (jaargang 1940), tref ik twee artikelen aan waarin aandacht wordt besteed aan Peter Siers. Ik kom hier later nog op terug. Ook tref ik tot mijn verassing in het Haagse Gemeentearchief een geluidsopname aan met acht liedjes van Peter Siers. Het archief maakte voor mij een cd.

Leven en werk van Peter Siers

Peter Siers is een artiestennaam. Zijn werkelijke naam is Pieter Ferdinand Oudkerk Pool. Hij is op 17 oktober 1910 in Amsterdam geboren. Samen met zijn ouders, een broer en een zuster verhuist het gezin in 1932 naar Den Haag. Hier blijft hij de rest van zijn leven wonen en werken. Hij overlijdt op 10 januari 2001. Pieter, zoals hij in familiekring werd genoemd, is nooit getrouwd geweest en hij heeft geen kinderen nagelaten.

Een deel van mijn informatie over Peter Siers heb ik ontleend aan berichten van zijn in Australië wonende broer Ferdinand (*Ferrie*) Scipio Oudkerk Pool, met wie ik een kortstondig emailcontact heb. Ook heb ik dankbaar gebruik gemaakt van oude nummers van het Haagse dagblad *Het Vaderland*.

Scène uit *Bommen op een sprookje* van het Blauwland Cabaret. Van links: Suzy Masson, Albert van Doorn (Serenissimus), Anny Prins (prinses Raymonde), Net Oosthout (Vautier, detective), Lily Deen, Peter Siers. In de telefooncellen de journalisten Bob Demets (links) en Peter Krul. Uit: *Cinema & Theater*, 26 oktober 1935.

Blauwland Cabaret

Een van de eerste publicaties over optredens van Peter Siers betreft zijn deelname in 1935 aan het Blauwland-ensemble van Bob Demets (1895-?). Het Blauwland-ensemble was een jong cabaretgezelschap onder leiding van Albert van Doorn met teksten van Bob Demets. Deze schrijver, wiens volledige naam was J.L.Chr. Demets, was een Vlaamse journalist en tekstschrijver, die bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog naar Nederland was uitgeweken.

Het Haagse Blauwland Cabaret presenteert zich als het eerste Nederlandse literaire cabaret, onder het motto 'Satyre, Humor en Distincti'. Blauwland kan qua vorm en inhoud worden beschouwd als het Nederlandse antwoord op het sinds 1934 met veel succes optredende emigrantencabaret Die Pfeffermühle van Erika Mann (1905-1969) met medewerking van de

destijds zeer gevierde actrice Therese Giehse (1898-1975). Erika Mann was de dochter van de bekende Duitse auteur Thomas Mann (1875-1955). De teksten van Die Pfeffermühle waren echter, meer dan die van Blauwland, politiek (anti-nazistisch) gekleurd.

Als Peter Siers deelneemt aan het Blauwland Cabaret, dat optreedt in de Haagsche Kunstkring (toen aan de Lange Houtstraat 7), is hij in gezelschap van Anny Prins, Willy de Meel, Peter Krul en de pianist Peter Kellenbach. Menno ter Braak, die in die tijd journalist is van *Het Vaderland*, is een bewonderaar van Erika Mann en de verrichtingen van haar gezelschap. Hij is ook enthousiast over het initiatief van Bob Demets' Blauwland en de eerste voorstellingen van dit nieuwe gezelschap. Later vindt hij toch dat Demets zijn literaire intenties niet kan waarmaken.

gesteld. Als een bijzonder nummer mag ongetwijfeld aangemerkt worden „Komt er oorlog in Europa?” als monoloog geschreven door Will Weerman, een pittig stuk, dat aan Peter Krul gelegenheid gaf tot sterk spel, een dankbaar object voor dezen talentvollen acteur. De angst-psychose voor een dreigenden oorlog groeit uit tot een obsessie, welke zich steeds weer in de gedachten-gang in den mensch indringt. De mogelijkheid wordt tot beangstigende zekerheid en tenslotte tot een machteloze aanvaarding, gesuggereerd door den gewetenlooze. De imitatie en parodieering van een bekend conférencier door Peter Siers was eveneens een zeer geslaagd nummer. Anny Prins was weer een uitstekende diseuze. De groteske „Bommen op een Sprookje” van Bob Demets, hoewel hier en daar pakkend in de mengeling van cynisme en teederheid had te weinig karakteristieks; eenige samenvatting zou hier tevens goed doen.

Recensie van *Bommen op een sprookje* van het Blauwland Cabaret, waarin Peter Siers' imitatie van een bekende conférencier (Willy Derby) ook in deze krant wordt aangemerkt als een 'zeer geslaagd nummer'. *Haagsche Courant*, 12 oktober 1935

Hij heeft wel waardering voor de leden van het ensemble. Zo vindt hij dat Peter Siers een zeer geslaagde parodie van Willy Derby levert. Het Blauwland Cabaret bestaat echter niet lang. Voor het doek valt heeft Peter Siers het ensemble eind oktober 1935 al verlaten. Bob Demets heeft met de kunstzinnige vereniging De Blauwe Roos in februari 1936 nog geprobeerd een doorstart te maken. Peter Siers en Peter Krul leverden ook hieraan een artistieke bijdrage. De optredens vonden wekelijks plaats in een dansschool aan de Haagse Javastraat 44 (Dans-Instituut B. Sternfeld) en waren bedoeld om werkloze artiesten en kunstenaars de gelegenheid te bieden iets te verdienen – al naar gelang de goedgeefsheid van het publiek.

In een voorbeschouwing van een voorstelling van De Blauwe Roos meldt *Het Vaderland* van 19 februari 1936: “Peter Siers is eigenlijk conferencier, troubadour en vertolker van het levenslied in één persoon. Als caricatuurtekenaar heeft hij reeds vroeg de gave ontwikkeld om mensen scherp op te nemen en het 'type' in allereerste plaats te zien. Dat komt hem in zijn werk op de planken goed te pas”. In hetzelfde bericht wordt aangekondigd dat ook Will Gilbert in de Blauwe Roos-voorstelling optreedt en dat Peter Siers en Will Gilbert muzikaal gaan samenwerken. Op deze andere vergeten Haagse figuur, Will Gilbert, kom ik later terug.

Zijn medewerker Will Gilbert is de componist van de muziek, waarop hij zijn teksten zingt. Will Gilbert en Siers zullen voortaan samen optreden en Siers zal voorlopig uitsluitend Gilberts muziek zingen.

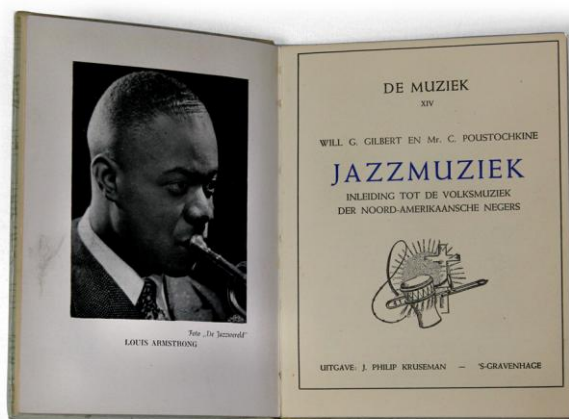
Aankondiging van de beoogde samenwerking van Peter Siers met Will Gilbert in het Vaderland van 19 februari 1936. Will Gilbert zal later collaboreren met het gelijkgeschakelde Departement van Volksvoorlichting en Kunsten. Passage uit een voorbeschouwing van de voorstelling De Blauwe Roos.

Bob Demets keert na de opheffing van De Blauwe Roos (mei 1936) in 1940 terug naar België. Tijdens de Duitse bezetting van zijn vaderland werkt hij voor de onder toezicht gestelde Vlaamse Omroep (Zender Brussel). Na de oorlog verdwijnt hij zonder een spoor achter te laten. Hij wordt door de Brusselse Krijgsraad bij verstek ter dood veroordeeld wegens collaboratie.

Inmiddels is in Nederland ook het doek voor Die Pfeffermühle gevallen. De overheid wilde de werkvergunning van Erika Mann en haar gezelschap niet meer verlengen. Blijkbaar werd gevreesd voor een ongunstige verstandhouding met de oosterburen, vanwege de kritische uitlatingen van het cabaret over het nazi-regime in Duitsland. Als formeel argument werd echter de 'oneerlijke concurrentie jegens vaderlandse artiesten' gehanteerd. Menno ter Braak was niet te spreken over deze maatregel. Hij vond het in strijd met de democratische beginselen van ons land. (*Het Vaderland* 13 oktober 1936).

Will G. Gilbert (1912-1967)

Hoe lang en intensief de samenwerking was tussen Peter Siers en Will Gilbert is niet bekend. Maar wie was Will Gilbert, die een belangrijke rol zou spelen in de wereld van de (jazz) muziek in Nederland? Zijn eigenlijke naam was W.H.A. Steensel van der Aa. Hij is geboren in Watergraafsmeer en hij woonde afwisselend in Amsterdam en Den Haag, doch meestal in Den Haag, waar hij ook is overleden. Hij was musicus, arrangeur in de lichte muziek (onder meer jazz) en etno-musicoloog. Ook was hij muziekcriticus bij verschillende kranten en tijdschriften.

Jazzmuziek, inleiding tot de volksmuziek van de Noord-Amerikaanse negers, door Will Gilbert en C. Poustochkine, 1939.

Samen met de jurist en jazz-musicus mr C. Poustochkine (1910-1992) publiceerde Will Gilbert in 1939 het eerste Nederlandse boek over jazz, getiteld *Jazzmuziek, inleiding tot de volksmuziek van de Noord-Amerikaanse negers*. Tijdens de oorlogsjaren heeft Gilbert trouwens een merkwaardige rol gespeeld. Vanwege zijn grote kennis van jazzmuziek trad hij op als adviseur voor het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten. Hij werd geraadpleegd over muziek die 'niet gewenscht' was en daarom niet ten gehore mocht worden gebracht. Het ging hier om muziek waarin bepaalde 'neger-jazz' klanken voorkwamen. (De uitgaven *Ongewenschte muziek* van Kees C.A.T.M. Wouters en *100 jaar jazz in Den Haag* van Arie van Breda gaan dieper in op de kwestie)

Na de oorlog heeft Will Gilbert nog verschillende functies bekleed. Zo was hij na 1946 perschef van de Maatschappij Zeebad Scheveningen en van 1948 tot 1964 perschef van Exploitatie Maatschappij Scheveningen. Van 1956 tot 1961 leidde hij de nieuwsdienst van het Holland Festival.

Terug naar Peter Siers, na zijn optreden bij de gezelschappen van Bob Demets. Vanaf mei 1936 breken drukke tijden voor hem aan. Om te beginnen maakt hij een tournee langs Hollandse badplaatsen. Tussendoor en daarna heeft hij diverse optredens bij andere gezelschappen. Hij werkt dan met zijn eigen ensemble Cabaret Peter Siers, waarin ook Hans Bark en de Harmony Sisters participeren. Hij oogst hier veel succes mee. Een recensie in *Het Vaderland* van 12 december 1936 luidt: "Daar men Peter Siers reeds uit vorig winterseizoen kende als voortreffelijk gastheer, die uitstekende cabaret- en kleinkunstgenoegegens weet te bieden, is het geen wonder dat voor de soiree gisteravond in de Galerij een grote belangstelling bestond. Temeer waar dit betrekkelijk kleine gezelschap een afwisselend programma van conference, sketches en songs wist te brengen in een eigen aantrekkelijke vorm".

Peter Siers (links) met zijn moeder en zijn broer Ferrie tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Ook in 1937 heeft Peter Siers niet te klagen over werk en belangstelling. Eind januari doet hij mee met een muzikale klucht *Frauen haben das gern* van Walter Kollo (1910-1992). Hij speelt naast onder anderen Coba Kelling de rol van Krijn de huisknecht. Een maand later treedt hij op in restaurant Royal bij een 'theemiddag' van de Dameskroniek. De berichten daarover zijn lovend: "De jeugdige cabaretkunstenaar Peter Siers, die talrijke aanwezigen op een buitengewoon aangename wijze wist te onderhouden met zijn vrolijke liedjes en aardige kwinkslagen bewoog velen tot meezingen".

In het Pinksterweekeinde van 1937 treedt hij zowel 's middags als 's avonds op tijdens het dansfestijn op de Pier. Ook onderhoudt hij vanaf 25 mei de bezoekers van het paviljoen op de Scheveningse Pier in het Badplaats Variété van Max van Gelder.

Tournee in Duitsland

Van oktober tot december 1937 maakt Peter Siers een tournee annex studiereis door Zuid-Duitsland. Hij begint in Dresden. Over het verloop en de resultaten van dit buitenlandse avontuur is niets bekend. Met de kennis van nu kun je je afvragen wat hem heeft bezielde een tournee te maken in een land dat dan al drie jaar wordt bestuurd door een nazistisch regime. Een land dat een jaar later zijn joodse medeburgers het leven onmogelijk maakt.

Peter Siers terug uit Duitsland.

De bekende cabaret-artist **Peter Siers** is na een verblijf van ongeveer drie maanden in Duitsland wederom in de residentie teruggekeerd. **Siers** heeft o.m. gewerkt als conférencier in het Volkscabaret te Dresden waar hij met veel succes werkte, zoodat zijn optreden geprolongerd werd. Over een optreden in andere steden voor een hernieuwd bezoek aan Duitsland zijn onderhandelingen gaande.

De *Haagsche Courant* meldt op 15 december 1937 dat Peter Siers is teruggekeerd van optredens in Duitsland.

Bedenk wel dat Nederland voor de oorlog een politiek voert van strikte neutraliteit. Duitsland wordt beschouwd als een bevriende natie. Het is niet gepast kritiek uit te oefenen. Er waren overigens meer Nederlandse artiesten die een uitstapje maakten naar Duitsland voor optredens. Een voorbeeld hiervan is de populaire acteur en operette- zanger Johan Heesters (1903-2011), die niettemin werd verdacht van nazisympathieën.

De jaren 1938/1939

Over de artistieke loopbaan van Peter Siers in de jaren 1938 en 1939 heb ik nauwelijks publicaties gevonden. Dat betekent uiteraard niet dat hij gedurende deze periode niet zou hebben opgetreden. Wel is bekend dat in deze periode van economische crisis met grote werkeloosheid minder bekende artiesten met moeite aan de kost komen. Bioscopen vormen bovendien in toenemende mate concurrentie door de komst van de geluidsfilm. Veel artiesten trachten op andere wijze hun brood te verdienen. Mogelijk was dit ook bij Peter Siers het geval.

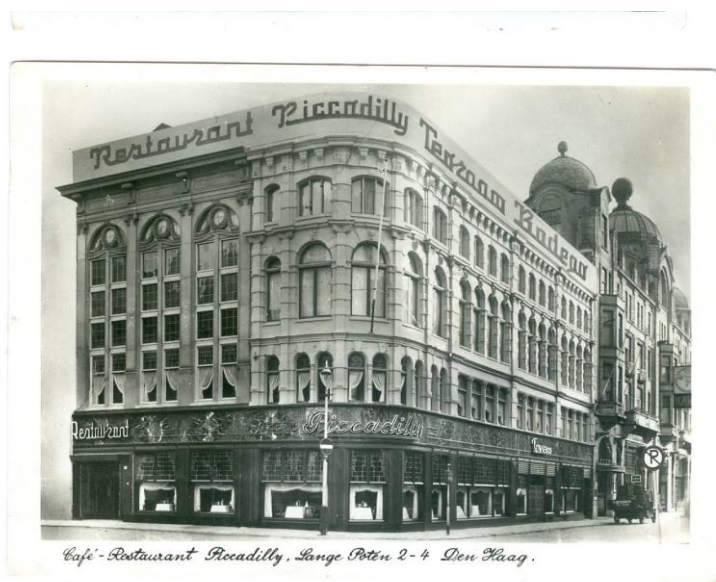
Interieur van café-restaurant Seinpost omstreeks 1938. Peter Siers trad op in de filmpauzes van de bioscoop die ook in dit complex was gevestigd, gelegen aan de Scheveningse kust.

Dat het slecht ging met de podiumkunsten blijkt uit de oprichting in 1938 van VONOTA, de Stichting voor Noodlijdende Toonkunstenaars en Artiesten. Er worden concerten en filmavonden gehouden om geld in te zamelen. Ook stellen bioscopen artiesten in de

gelegenheid in de filmpauzes een kort optreden te verzorgen. Dit verschijnsel duurt voort tot in de jaren vijftig. Ook Peter Siers heeft enige tijd pauzenummers verzorgd in de Scheveningse bioscoop Seinpost.

Oorlogsjaren 1940-1945

Als de Duitse bezetting een feit is waar men niet omheen kan, neemt het leven in Nederland min of meer zijn gewone gang. Ook het amusementbedrijf neemt vrij snel de draad weer op. De bezetter bemoeit zich aanvankelijk weinig met toneel, muziek en cabaret. Dit wordt eind 1941 anders bij het instellen van de Kultuurkamer en de verplichte registratie van kunstenaars. Ook Peter Siers ondervindt hiervan de nadelige gevolgen.

Café-restaurant Piccadilly in Den Haag, hoek Hofstraat en Lange Poten, waar Peter Siers tijdens de Tweede Wereldoorlog vele successen vierde.

Piccadilly Cabaret

Op de hoek van de Hofstraat en de Lange Poten in Den Haag bevindt zich tot in de jaren vijftig een horecagelegenheid met podium genaamd Piccadilly. Vanaf juli 1940 is Peter Siers daar een graag geziene entertainer. Samen met anderen vormt hij het Piccadilly Cabaret, dat regelmatig uitvoeringen in dit etablissement verzorgt. In een artikel van het weekblad *Het Leven* van november 1940 over het Haagse nachtleven in die tijd, wordt over Peter Siers het volgende gezegd: "Er staat een jonge man op het toneel, die het een en ander vertelt over zaken die we meteen begrijpen, omdat we ze dagelijks meemaken. Doch hij vertelt het zo, dat je narigheid iets humoristisch wordt en je denkt: hij heeft waarachtig nog gelijk ook. Die jonge man heet Peter Siers, hij is conferencier, en ik denk, dat we later nog wel meer van hem zullen hooren, hier en daar en overal. Zulk soort jonge menschen, met humor en geest en die praten kunnen, hebben we hard noodig".

In een recensie van *Het Vaderland* staat: "Peter Siers resideert deze week wederom in het Piccadilly-Cabaret. Wederom, want enkele maanden geleden stond hij ook op het programma. Zijn wederoptreden is ook alleszins gerechtvaardigd. Hij weet de nummers smaakvol op te dischen. Hij kent de manier, waarop hij het publiek moet aanpakken. Het publiek voelt het

niet, maar hij zet het naar zijn hand. En dat is de grootste kracht die een artiest maar kan hebben. Zijn sketch met het publiek, deed het uitstekend en ook zijn liedjes vielen in de smaak.”

Peter Siers weer in Piccadilly

Het programma van deze week.

Peter Siers resideert deze week wederom in het Piccadillycabaret. Wederom, want enkele maanden geleden stond hij ook op het programma. Hij is dus zeker geen onbekende voor zijn publiek. Zijn wederoptreden is ook alleszins gerechtvaardigd. Hij weet de nummers smaakvol op te dischen. Hij kent de manier, waarop hij het publiek moet aanpakken. Het publiek voelt het niet, maar hij zet het naar zijn hand. En dat is de grootste kracht die een artist maar kan hebben. Zijn sketch, met medewerking van het publiek, deed het uitstekend en ook zijn liedjes vielen in den smaak.

Recensie in *Het Vaderland* van 1 december 1940: “Hij weet de nummers smaakvol op te dischen.”

De journalist van *Het Vaderland* laat zich lovend uit over een Bont Programma in Piccadilly: “De gezellige conferencier Peter Siers, die met een praatje en een grapje meer doet dan alleen nummers aankondigen, is de artistieke leider van dit alleraardigste programma.” Op 18 september 1940 neemt Peter Siers voorlopig afscheid van Piccadilly omdat hij door de AVRO is uitgenodigd om met Fien de la Mar en Pierre Palla een middaguitzending te verzorgen.

Anno 2020 bestaat Piccadilly niet meer. Net als het Grand Hotel Centraal aan de Lange Poten, moest het etablissement plaatsmaken voor de nieuwbouw van de Tweede Kamer.

De *Haagsche Courant* weet op 3 januari 1941 te melden dat Peter Siers vier dagen later zal optreden voor de AVRO-microfoon.

Zig-Zag Cabaret

In 1941 is Peter Siers regelmatig actief in het Haagse theater Dilligentia met zijn zogeheten Zig-Zag Cabaret. In april en juni verzorgt hij ‘avonden van goede cabaretkunst’. Hij wordt bijgestaan door onder anderen Siem Nieuwenhuizen en Tonny Verwey. “Peter Siers toonde zich van zijn beste zijde en was wel bijzonder op dreef. Daarvan getuigde wel het hartelijke applaus, dat hij iedere maal verwierf”. Peter is ook van de partij bij weer een ander ensemble, genaamd Cabaret A-Z (20 en 21 september 1941). Hier trad ook zijn buurman uit het Haagse Artiestenhofje op, buikspreeker en goochelaar Mr Janno.

CABARET ZIG ZAG IN DILIGENTIA.

Het cabaret Zig Zag zal Zaterdag en de Pinksterdagen vijf voorstellingen, 'smiddags en 's avonds, geven in Diligentia. Als gast treedt op de vedette Zinaide Nicolina, die een internationaal programma ten gehore zal brengen. Verdere medewerkers zijn Peter Siers, conférencier, Slem Nieuwenhuizen, revuekomiek, Tonny Verwey, Colleen Poldi, Mischa Korsakoff en aan den vleugel Robert Josée.

Het Vaderland van 27 mei 1941: Peter Siers treedt op in theater Diligentia met het Zig-Zag Cabaret.

Nieuw overheidsbeleid

Het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten besluit op 25 november 1941 tot oprichting van de Nederlandsche Kultuurkamer. Daardoor krijgt de Nederlandse kunstwereld te maken met een overheid die een geheel eigen opvatting heeft over de plaats en de taak van de kunstenaar in de samenleving. De Kultuurkamer bestaat uit verschillende gildes. Cabaret valt onder het gilde Theater en Dans.

Omdat er onder kunstenaars weinig animo bestaat om lid te worden van de gildes, heeft de overheid besloten geen lidmaatschap te eisen, maar moet men zich, om te blijven optreden, wel aanmelden bij de Kultuurkamer. Joodse artiesten komen niet in aanmerking. Men werd al in september 1941 verboden op te treden in de reguliere theaters. De meeste kunstenaars stellen hun aanmelding bij de Kultuurkamer zo lang mogelijk uit. Peter Siers doet het pas op 22 oktober 1942.

Nieuwe regels voor artiesten en muzikanten

Het amusementsbedrijf, dat in 1942 zijn topjaar beleeft, krijgt te maken met een aantal regels. Zo mag er geen Engels- of Franstalige muziek meer ten gehore worden gebracht. Orkesten en ensembles mogen geen Engelse namen meer hebben en het uitvoeren van dans- en amusementsmuziek met 'negritische' of 'negroïde' elementen is verboden. Zoals eerder vermeld heeft Will Gilbert voor het departement gedetailleerde criteria opgesteld. Desondanks worden de theaters goed bezocht. Het publiek wil zich blijkbaar graag laten vermaken om de oorlogsellende te vergeten.

Het gebouw van Kunsten en Wetenschappen aan de Haagse Muzenstraat, waar Peter Siers in

1942 optrad met onder anderen Boy Edger en Pi Scheffer, die beiden later beroemd zouden worden.

Volop werk voor Peter Siers

Ook voor Peter Siers breken weer drukke tijden aan. Vanaf 13 juli 1942 heeft hij de leiding over een cabaretprogramma waarin ook het Rotterdamse dansorkest De Bonton Flippers onder leiding van Dick de Haan optreedt. Ook Frans van Schaik ('De Zingende Zwerver') en het mondharmonicatrio De Adlers zijn van de partij. "Op zondag 13 september 1942 is het feest in het Gebouw van Kunsten en Wetenschappen in Den Haag. Van de partij zijn onder anderen Pi Scheffer met zijn 16 Blauwe Sterren (zij waren de winnaars van het Concours van Dansorkesten 1942), de Vagebonden onder leiding van [Boy Edgar](#), [Peter Siers](#) ("Hollands geestige conferancier") en [Dick Willebrandts](#) ("de fenomenale radiopianist")." Het zijn allemaal betrekkelijk jonge artiesten, die in tegenstelling tot Peter Siers na 1945 mede door hun radio-optredens grote nationale bekendheid krijgen.

Foute optredens?

Voor de populariteit van een kunstenaar was het van groot belang om voor de radio op te treden. Je kreeg dan al gauw de titel van radio-artiest of radio-ster. Elke kans werd aangegrepen om dit te bereiken. Dat men toen, bewust of onbewust, werd betrokken bij uitzendingen van min of meer propagandistische aard, nam men op te koop toe. Zo treedt Peter Siers op 16 september 1942 op in een gevarieerd radioprogramma in Tivoli te Utrecht, dat door de gelijkgeschakelde Nederlandsche Omroep is samengesteld voor het Nationaal Arbeids Front (Vreugde en Arbeid). Aan deze uitzending werkten ook mee Ans Heidendaal, het dansorkest van Theo Uden Masman (de naam Ramblers mocht niet meer worden gebruikt) en Johan de Jong op Hammondorgel.

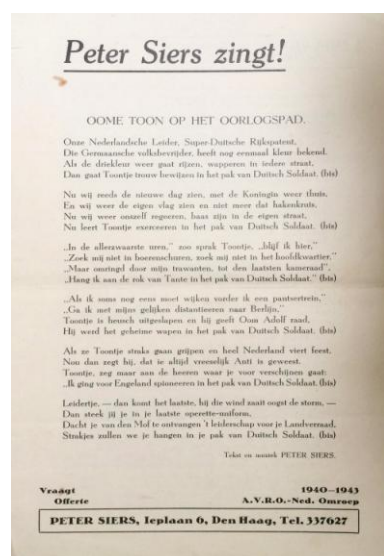

Peter Siers treedt wederom op in Tivoli in Utrecht, getuige deze advertentie in de *Utrechtse Courant* van 17 september 1942.

Zoals gezegd is er in Den Haag in de eerste oorlogsjaren veel te doen voor zangers, muzikanten en kleinkunstenaars. De zalen van Kunsten en Wetenschappen, de Dierentuin, theater Diligentia, de Haagsche Kunstkring, Piccadilly en Scala zijn meestal goed gevuld. Peter Siers is hier volop bij betrokken. Behalve de eerder genoemde artiesten waren er nog vele anderen, die zich al dan niet bij de Kultuurkamer hadden aangemeld en gedurende de Duitse bezetting zijn blijven optreden, ook bij de onder toezicht staande Nederlandsche Omroep. Op enkele uitzonderingen na hebben zij na de oorlogsjaren de toets van de Zuiveringscommissie kunnen doorstaan.

Volgens het Nationaal Archief is er in het Centraal Archief Bijzondere Rechtspleging (CABR), een speciaal naoorlogs gerechtshof dat mogelijke collaboratie onderzocht, geen dossier aanwezig over Peter Siers. Ook komt hij niet voor in de vonnissen van de Eerraad voor de Amusements- of Kleinkunst. Hier kan uit worden geconcludeerd dat Peter Siers na 1945 geen beperkingen zijn opgelegd vanwege zijn gedrag tijdens de oorlogsjaren. Met hem konden vele andere artiesten na de bezetting weer hun beroep blijven uitoefenen.

De optredens tijdens de oorlogsjaren duurden voort tot de herfst van 1944. Door het toenemende gebrek aan brandstof en elektriciteit is het dan snel gedaan met het theaterbezoek. Voor Peter Siers valt het doek overigens al eind januari 1943.

Voorzijde van een folder met teksten van liedjes van Peter Siers, waarin wordt gerefereerd aan de jaren 1940-1943, jaren waarin hij veel optrad voor de AVRO-radio. Opgenomen zijn de teksten van *Oome Toon op het oorlogspad*, een spotlied op NSB-leider Anton Mussert, *Jan Hagel*, parodie op NSB-ers die in dienst treden van de Landwacht, *Nederland blijf eensgezind* en *Oranjehotel*, een liedje over de Scheveningse gevangenis die tijde van de oorlog in gebruik was bij de bezetter en die deze geuzennaam had gekregen. Het tekstblad is vermoedelijk pas na de oorlog gedrukt. Bron: NIOD.

Van gevangenschap naar bevrijding

De meeste cabaretiers en tekstschrijvers onthouden zich zoveel mogelijk van politiek getinte thema's. Toch wordt soms in bedekte termen uiting gegeven aan het ongenoegen die de

bezetting met zich meebrengt en aan het verlangen naar bevrijding. Dit was echter niet zonder risico. Bekend is het geval van Willy Derby, die in een van zijn liedjes de Nederlandse gevallen op de Grebbeberg als helden herdacht. Hij is uiteindelijk in 1944 bezweken aan de ontberingen tijdens twee gevangenschappen, in 1941 en 1943. ([link naar het Grebbelied](#) van Willy Derby)

Ook Peter Siers is in 1943 slachtoffer geworden van zijn vrijmoedige uitingen. Dat is althans het vermoeden als hij van 27 januari tot 27 juli 1943 door de Sicherheitsdienst wordt vastgezet in de Scheveningse gevangenis, die dan in de volksmond het Oranjehotel heet. Hij verblijft daar onder nummer 746 in cel 502. Over zijn ervaringen in de gevangenis zijn geen gegevens bekend. Wel heeft hij een liedje gemaakt over het Oranjehotel.

Interieur van het Oranjehotel, zoals de Scheveningse gevangenis tijdens de Tweede Wereldoorlog werd genoemd. Peter Siers zat hier een half jaar gevangen.

Ontsnapping

Peter Siers is uiteindelijk ontsnapt uit zijn gevangenschap. Zijn broer Ferrie stuurt daarover op 25 november 2004 vanuit Australië per email een wonderlijke verhaal: “Mijn broer werd eind juli 1943 in een veewagon op transport naar Duitsland gezet. Bij de grens aangekomen wist hij te ontsnappen door uit de trein te springen.”

“Onderweg lopend naar Den Haag is hij op een zeker moment opgepikt door een grote zwarte Mercedes met NSB-standaard, die ook onderweg was naar die stad. Groot was de verbazing van zijn moeder toen de Mercedes voor haar woning aan de Ieplaan stopte om haar zoon af te zetten. “Het was Mussert, de baas van de NSB, die Peter thuisbracht”. Zijn broer vervolgde met een cynisch grapje: “Ik heb gehoord, dat om hem [Mussert] te bedanken, hij later (na de bevrijding) gefusilleerd is”.

PETER SIERS DUKT WEER OP

In de „Oranje-bajes” zat geen gajes, maar wel . . . . **Peter Siers**, de populaire cabaretier, die de Duitschers met zijn humor een doorn in het oog was. Na vele onderduikavonturen is **Peter Siers** thans weer terecht; hij komt op Zaterdag 4 en Zondag 5 Augustus a.s., in de Leidsche Schouwburg, Leiden weer aan het lachen maken met zijn medewerkers, o.a. de Maui-Islanders.

Artikel uit *De Kroniek* van 28 juli 1945. “In deze basis zit geen gajes, maar Hollands Glorie, potverdorie” is naar verluidt ooit tijdens de Tweede Wereldoorlog als graffiti op de muur van het Oranjehotel gekalkt.

Het spreekt vanzelf dat Peter Siers zich tot de bevrijding schuil heeft gehouden. Tenslotte meldde zijn broer dat Peter eind 1945 nog een tournee langs diverse plaatsen in Nederland heeft gemaakt. Ook had hij daarbij nog een optreden in een radioprogramma van de AVRO, waarin ook Snip en Snap mee deden. Vermoedelijk was dit een van de eerste uitzendingen van het populaire amusementsprogramma de Bonte Dinsdagavondtrein.

Peter Siers' tournee

Corso-theater

Peter Siers is er in geslaagd het publiek een programma aan te bieden, dat ongetwijfeld de toets der critiek kan doorstaan. De avond bracht een aaneenschakeling van zang, dans, muziek en jolijt. **Peter Siers'** geestigheden werkten danig op de lachspieren van de toeschouwers. Het enthousiasme van het publiek werd ten top gedreven, toen de Russische zanger zijn geestdriftige liederen voordroeg, waarbij de gehele zaal meezong. Bijna elk nummer was aantrekkelijk en bovenal dwongen de werkers aan de trapeze aller bewondering af. B. Z.

Recensie uit *De Waarheid* van 12 september 1945.

Blijkens advertenties en recensies in de Haagsche Courant treedt Peter Siers in de jaren vijftig nog regelmatig op. Zo heeft hij op Koninginnedag 1956 een optreden in de Houtrustzaal. Ook vermaakt hij het publiek in bioscoop Flora tijdens de filmpauzes. Daarna zegt hij zijn artiestenbestaan vaarwel en gaat hij werken voor een pensioenfonds, vermoedelijk het ABP, dat dan nog in Den Haag gevestigd is. Waarschijnlijk sprak zijn repertoire het naoorlogse publiek niet meer zo aan, mede door de opkomst van de televisie.

Dinsdag 4 Juni, 8 uur, „Odeon” - Woensdag 5 en Donderdag 6 Juni, 8 uur, „Lommerrijk”

PETER SIERS TOURNÉE 1945—1946

met als gast den allesovertreffenden telepaath en psychometrist

HURKOS, de sensatie van 1946

De man, die in een Haags theater een moord aan het licht bracht

Verder optreden van de **SONG SINGERS** (A.V.R.O.'s Bonte Dinsdagavondtrein); **PETER SIERS**, den bekenden conférencier; **MATTHIEU SWARZ**, het accordeonwonder en vele anderen. Plaatsbespreken aan de zaal en bij Snoek, Coolsingel A 17, Tel. 27874.

Peter Siers ook in 1946 nog op tournee, ook in Rotterdam. Uit: *Het Vrije Volk*, 3 juni 1946.

Na zijn pensionering in 1975 heeft Peter Siers waarschijnlijk een eenzaam leven geleid. Zijn naaste familie bestond uit een wat jongere broer in het verre Australië en een zuster, die wegens Alzheimer in een Haags verzorgingshuis is verpleegd. Gelukkig was er een bevriend echtpaar, dat hem jarenlang als huisvriend in hun midden heeft opgenomen. Dat gezin heeft ook de begrafenis van Peter in 2001 geregeld.

Blijkens deze advertentie in *Het Vaderland* van 30 december 1953 mocht Peter Siers in de pauze van de film in de Haagse bioscoop Flora zijn kunsten vertonen. Zijn beste tijd lag toen al achter hem.

Zo kon het gebeuren, dat op maandag 15 januari 2001 slechts een zeer klein gezelschap Peter Siers begeleidde naar zijn laatste rustplaats op de begraafplaats Nieuw Eykenduynen in Den Haag. Peter is 90 geworden. Er zullen bij zijn overlijden nog maar weinig Hagenaars zijn geweest die Peter Siers in het theater aan het werk hebben gezien. Toch maakte deze vergeten kleinkunstenaar deel uit van een stukje Haagse cabaretgeschiedenis en die daarin dus zeker een plekje verdient.

Willem van 't Oosten
Arnhem, augustus 2014

Peter Siers failliet

In de Staatscourant van 19 september 1950 staat onder het kopje 'Faillissement opgeheven' een bericht waaruit blijkt dat Peter Siers failliet is gegaan op 7 september 1950. Een faillissement wordt 'opgeheven' (beëindigd) wanneer de 'failliet' (Peter Siers dus) zo weinig bezittingen heeft dat niet eens de faillissementskosten, salaris van curator en kosten van advertenties en boedelschulden, betaald kunnen worden.

Peter Siers in 1979. Hij is dan 69 jaar oud.

Peter Siers eind jaren negentig.

2 Liedjes en teksten

In het Haags Gemeentearchief ligt een geluidscassette van een achttal liedjes van Peter Siers, die in 1945 zijn opgenomen door de GTB-Studio Den Haag. De zanger wordt begeleid door pianist Walter Matthies, van wie ook twee solo's op het bandje staan. De geluidscassette is vermoedelijk bij het archief bezorgd door [Gerard Theo \(Gé\) Bakker](#) (1910–1989) zelf, de oprichter van de lange tijd vermaarde GTB-Studio.

Klik op het driehoekje om te luisteren naar de liedjes, die onderdeel uitmaken van dit ebook (type epub3).

Oome Toon op het oorlogspad

Spotlied op [Anton Mussert](#), leider van de [Nationaal-Socialistische Beweging](#) (NSB).

(link naar liedje)

En Toontje de leider sprak tot zijn kudde: in de uren des gevaars trek ik de grijsgroene uniform aan

Onze Nederlandsche Leider, Super-Duitsche Rijkspatent,
Die Germaansche volksbevrijder, heeft nog eenmaal kleur bekend.
Als de driekleur weer gaat rijzen, wapperen in iedere straat,
Dan gaat Toontje trouw bewijzen in het pak van Duitsch Soldaat. (bis)

„In de allerzwaarste uren," zoo sprak Toontje, „blijf ik hier,
Zoek mij niet in boerenschuren, zoek mij niet in het hoofdkwartier,
Maar omringd door mijn trawanten, tot den laatsten kameraad,
Hang ik aan de rok van Tante in het pak van Duitsch Soldaat.' (bis)

„Als ik soms nog eens moet wijken vorder ik een pantsertrein,
Ga ik mij met mijns gelijken distantieeren naar Berlijn,"
Dikke Toontje is uitgeslagen en hij geeft Oom Adolf raad,
Hij wordt het geheime wapen in het pak van Duitsch Soldaat. (bis)

Als ze Toontje straks gaan grijpen en heel Nederland viert feest,
Nou dan zegt hij, dat ie altijd vreeselijk Anti is geweest.
Toontje zeg maar aan de heren waar je voor verschijnen gaat
Ik ging voor Engeland spioneren in het pak van Duitsch Soldaat. (bis)

Leidertje dan komt het laatste, hij die wind zaait, oogst de storm
Dan steek jij je in je laatste operette-uniform

Dat jij van de mof ontvangen het leiderschap voor landverraad
Strakjes zullen wij je hangen in het pak van Duitsch Soldaat. (bis)

Kennelijk veranderde Peter Siers zijn teksten al naar gelang de tijd dat vereist. In het AVRO-tekstblad (zie elders in deze uitgave) ontbreekt de inleiding en is als extra als tweede couplet opgenomen:

Nu wij reeds de nieuwe dag zien, met de Koningin weer thuis.
En wij weer de eigen vlag zien en niet meer dat hakenkruis,
Nu wij weer onszelf regeeren, baas zijn in de eigen straat,
Nu leert Toontje exerceeren in het pak van Duitsch Soldaat. (bis)

In de opname ontbreekt dit couplet.

Nederland blijf eensgezind

(geen link want geen opname)

Voor den oorlog was ons landje, heus, in heel veel dingen klein,
't Was den kruidenier niet mogelijk 't met den melkboer eens te zijn.
Meer dan vijftig kiespartijtjes hadden ons te lang verdeeld.
Uit het oogpunt van een eenheid bood ons land een treurig beeld,
Toen is hier de Mof gekomen en . . . wat haast niet moog'lijk scheen:
Nu het ging om onze vrijheid sloot ons volk zich hecht aaneen.
Toen eenieder eensgezind was, elkaar bijstond in de nood,
Nederland, toen was je groot!
Nederland, toen was je groot!

In de tijd der Duitse razzia's, die ontaarde mensenjacht,
Leefden er onder de huizen vele mannen, dag en nacht.
Toen dacht men aan niets dan helpen, men trotseerde elke straf,
Zelfs z'n klein beetje eten stond men aan een vreemde af.
Moeders hebben toen de zoons van andre moeders weer gered
En met al hun vrouwenlisten zich tegen den Mof verzet.
Toen eenieder eensgezind was, elkaar bijstond in de nood,
Nederland, toen was je groot!
Nederland, toen was je groot!

Toen ons mooie eiland Walch'ren onder water werd gezet
En er van zoo heel veel dierbaars niets meer kon worden gered.
Zeelands ervijand het water voerde alles met zich mee
Wat geslachten zich verwierven : landen, boerderijen, vee.

Ingesloten door het water trok de vijand eindelijk af,
Plots zag men op alle daken weer de Nederlandsche vlag.
Toen eenieder eensgezind was, elkaar bijstond in de nood,
Nederland, toen was je groot!
Nederland, toen was je groot!

Zij, die de kranten drukten bij het walmend licht van olie-lamp,
Vrijheidstrijders, stille helden van het concentratie-kamp.
Ook de dappere Spoorwegkerels zijn hun zware weg gegaan,
Jullie daden zullen voortaan in Geschiedenis-boeken staan.
Moeders, vrouwen van die kerels, al wordt je niet gedecoreerd,
Toch hebben jullie met je voorbeeld aan de wereld dit geleerd;
Toen eenieder eensgezind was, elkaar bijstond in de nood,
Nederland, toen was je groot!
Nederland, toen was je groot!

Nog is 't in ons land een chaos en dat is niet onze schuld,
Kom niet daad'lijk met critiek los, ik vraag U hier heb wat geduld,
Weet, dat plichtsgetrouwe kerels voor U werken, dag en nacht,
Dat er in de laatste maanden heel wat leed reeds is verzacht,
Democraten, communisten, Katholiek en Protestant,
Nu gaat het om onze toekomst, gaat nu verder hand in hand!
Als eenieder eensgezind blijft, elkaar bijstaat in de nood,
Dan wordt eens dit land weer groot,
Nederland, dan wordt je groot!

Van dit lied is geen opname bekend

Oranje Hotel

Een liedje over de Scheveningse gevangenis die tijdens de oorlog in gebruik was bij de bezetter en met [Oranjehotel](#) een geuzennaam had gekregen.

([link naar liedje](#))

In het Hollandsche duin, dicht bij het Scheveningsche strand,
Daar speelde het noodlot zijn spel,
Daar lag als een roofofslot temidden van zand
Ons dierbaar Oranje Hotel.
Het was daar een voorbeeld van democratie,
Er telde geen rang en geen stand.
Daar zat Krelisboer naast dintellectueel
En werkman naast grootfabrikant.

En werd soms de ontroering je wel eens te veel,
Solidair nam het stel aan je zorgen dan deel.
In ons eigen vrije Holland, denk daaraan Uw leven lang,
Stopte een brutale vreemdeling jarenlang ons in het gevang. (bis)

Aan U, klein pastoorke in het Brabantsche land,
Breng ik nu spontaan hier een groet,
Omdat U een mens waart, zo edel en groot,
Zoals men slechts zelden ontmoet.
U verborg in Uw huis 't arm opgejaagd wild,
U vroeg hem naar ras noch geloof,
En toen laf verraad U deed gaan naar Uw cel,
Hief u slechts het hoofd naar omhoog.
En bij Uw verhoor zei U het ze in hun gezicht:
„Ik deed slechts mijn Christen, mijn menselijke plicht
In ons eigen vrije Holland, denk daaraan Uw leven lang,
Stopte een brutale vreemdeling jarenlang ons in het gevang, (bis)

Dan waren er ook met misdadig gemoed.
Die schakelden in, clandestien,
En ze zochten in den aether over ultra kort
Naar de woorden van hun Wilhelmen.
Er was ook een strijder voor een vrij Nederland,
Hij werkte voor U en voor mij,
Hij viel als een held voor het vuurpeleton
En ik weet nog zo goed wat hij zei:
Al is het nu nog nacht. straks verloopt het getij
Dag klein Nederlandje, je komt heusch weer vrij.”

Voor ons eigen vrije Holland vielen mannen jong en sterk
En wij danken hen eerbiedig voor hun daden en hun werk. (bis)

In de opname van GTB-studio's ontbreekt het volgende couplet, dat wel is opgenomen in het AVRO-tekstblad:

Een staker, een dichter en een saboteur,
Dat zijn daar mijn vrienden geweest.
Verschillend van jaren, van rijkdom en macht,
Maar één in hun denken en geest.
En jij, Groninger boertje, zo open van oog,
Dat had ik van jou nooit gedacht:
Daar heb je zowaar, wat een brutaliteit,
Je eigen vet varken geslacht.
Dat was, domme boer, toch geen spek voor jouw bek,

Zo zat je voor straf in dat kleine vertrek.
In ons eigen vrije Holland, denk daaraan Uw leven lang,
Stopte een brutale vreemdeling ons jaren lang in het gevang. (bis)

Jan Hagel

Een parodie op NSB-ers die in dienst treden van de [Landwacht](#).

(link naar liedje)

Het had er veel van dat in Holland burgeroorlog was ontbrandt,
Want de Landwacht die ging strijden voor zijn volk en vaderland.
Wou je bij de Landwacht dienen vroeg mij niet naar je komaf,
Ook al was je nog zo'n schooier, ook al was je nog zo laf.
Had je zeven jaren tuchthuis of je eigen vrouw vermoord,
Hier in Holland was een spreekwoord en dat luidde 'soort zoekt soort'.
Met een oude proppenschieter streed hij voor de eer en deugd,
Maar zodra hij op de straat kwam zong de Nederlandse jeugd:

Jan Hagel, Jan Hagel,
Daar komt de Landwacht aan.
Hij ging bij Adolf in de leer,
Hij kreeg een tweeloops jachtgeweer.
Jan Hagel, Jan Hagel,
Daar komt de Landwacht aan.

Het edel vak van zwijntjesjager dat lag prachtig in hun lijn,
als je fietsendief geweest was werd je minstens kapitein.
Soms bestalen zij een vrouwtje dat wat groente had gehaald,
Waar zij uren voor gesjouwd had met haar laatste geld betaald.
Op een morgen stond een boertje stomverwonderd bij zijn sloot,
Want daar hadden ze warempel zo'n Jan Hagel in gepoot.
Driekwart stak hij in de blubber maar zijn laarzen zag je nog,
Daaraan hing een keurig kaartje, dat hij onderduikers zocht.

Jan Hagel, Jan Hagel,
Daar komt de Landwacht aan.
Hij ging bij Adolf in de leer,
Hij kreeg een tweeloops jachtgeweer.
Jan Hagel, Jan Hagel,
Daar komt de Landwacht aan.

Heus toch waren er wel helden in ons kleine vaderland,
En die vochten niet voor Mussert en zijn Volk en Vaderland.

Met slechts weinigen trotseerden zij dat lage laf gespuis,
Haalden tien man uit de bajes en brachten ze veilig thuis.
Ik breng hier hulde aan die kerels want de Landwacht wist geen raad,
En ze gingen nooit alleen maar met een kluitje over straat.
Want je kon soms niet eens weten, die Anti's waren zo gemeen,
En om voor hun vaderland te sneuvelen daarvoor voelde er niet één.

Jan Hagel, Jan Hagel,
Daar komt de Landwacht aan.
Hij ging bij Adolf in de leer,
Hij kreeg een tweeloops jachtgeweer.
Jan Hagel, Jan Hagel,
Daar komt de Landwacht aan.

Hollandsche mensen

Een bevrijdingsliedje

[\(link naar liedje\)](#)

Nu Holland weer schoon is en van vreemde smetten vrij,
Nu steken we de handen uit de mouwen.
Nu peen en boerenkool in onze eigen maag verdwijnt,
Nu kunnen we gestadig op gaan bouwen.
Want je eerst nog prikkeldraad en tankvalletjes vond,
Daar ploegt de stoere boer en en hangt de koddebeier rond.

Want we zijn en blijven allemaal Hollandsche mensen,
En daar zien wij elkaar toch op aan.
Daarom hebben we ook onze wensen,
Het vaderland moet bovenen aan.
We hebben het recht om in vrijheid te leven,
En dat wordt ons door niemand belet.
Waar de Neerlandse vloot weer over de oceaan,
Het rood-wit-blauw weer bovenaan.
Draagt ze trots met zich mee over wijde wereldzee.
Onze fiere woord *je maintiendrai*

Waar eens ons vruchtbaar landje onder water werd gezet,
Zal binnenkort ons vee weer lopen grazen.
Waar de grijze Wehrmachtswagens joegen op hun weg,
Daar zullen onze eigen Fordjes razen.
Waar de oorlogsschepen aan de grond werden gezet,
Daar komt straks Hollands visser en haalt Hollands zeebanket.

Want we zijn en blijven allemaal Hollandsche mensen,
En daar zien wij elkaar toch op aan.
Daarom hebben we ook onze wensen,
Het vaderland moet bovenen aan.
We hebben het recht om in vrijheid te leven,
En dat wordt ons door niemand belet.
Waar de Neerlandse vloot weer over de oceaan,
Het rood-wit-blauw weer bovenaan.
Draagt ze trots met zich mee over wijde wereldzee.
Onze fiere woord *je maintiendrai*

Ik droom van een huisje

Een liedje van verlangen.

([link naar liedje](#))

Ik heb er tabak van, ik het er lak an,
Wat men hier verder presteert.
Die dwangbevelen gaan me vervelen,
Niets dat me meer interesseert.
En ik heb een prachtig besluit nu genomen,
Ik ga als ik het beu ben een halfuurtje dromen.

Ik droom van een huisje te midden van duinen,
Ik droom van een huisje heel dicht bij de zee.
Ik wil daar een Hollandsche zomer beleven,
Ik wil daar alleen zijn, misschien met z'n twee.
Ik zal daar het ruisen der golven slechts horen,
Niet dat de rust der natuur daar verstoort.

Ik droom van een huisje te midden van duinen,
Een huisje heel dicht bij de zee.

Ik zing van de lente en over de centen,
Dat wat het publiek horen wil.
Er zijn tradities, er zijn posities,
Dat je niet kan zo je wil.
Maar heus op een goede dag ben ik verdwenen,
Dan zit ik op mijn duintop door het zonlicht beschenen.

Ik droom van een huisje te midden van duinen,
Ik droom van een huisje heel dicht bij de zee.

Ik wil daar een Hollandsche zomer beleven,
Ik wil daar alleen zijn, misschien met z'n twee.
Ik zal daar het ruisen der golven slechts horen,
Niet dat de rust der natuur daar verstoort.

Ik droom van een huisje te midden van duinen,
Een huisje heel dicht bij de zee.

Januari

Een komisch liedje over gebeurtenissen in de maand januari.

[\(link naar liedje\)](#)

Ik zing u een lied van een heel oud verdriet,
Uit een bittere maand: januari.
Ik heb haar ontmoet, O ik weet het nog goed,
Uit de tijd van de film Mata Hari.
Ze was niet te blond, niet te dun, niet te rond,
Zo echt *occasion* januari.
En zowel haar figuur als haar teint was natuur,
Of *produit de beauté* van Bihari.

In januari kon zo iets gebeuren,
Op een koude natte avondstond.
Als de straten donker zijn en vol geheimen,
Dan ligt een kus op iedere meisjes mond.

En toen wist ik meteen, ja zo is er maar één,
In een hele maand januari.
En ik glimlachte vlug en ze lachte terug,
En toen zei ik zo "mijn naam is Arie".
Haar naam was Marie en ik stootte haar knie,
Want het kan glad zijn in januari.
En toen zei ze "kom mee, ik heb lekkere thee",
En ik, dolgelukkig, zei "ja Rie".

En toen zat ik aan haar zij en zij zat bij mij,
En buiten bleef het steeds januari.
En toen werd ze artistiek, ze speelde Mondscheinmuziek,
Dat is die sonate van Willy Corsari.
Toen werd het heel stil en verrukkelijk idylle,
Zo midden in de maand januari.

En er kwam geen geluid dan de kus van mijn bruid,
En het kwelen van de kanarie.

In januari kon zoiets gebeuren,
Op een koude natte avondstond.
Als de straten donker zijn en vol geheimen,
Dan ligt een kus op iedere meisjes mond.

Koenraad

Een spotliedje over een gefingeerde model-Nederlander, die toetreedt tot de [Nederlandse Arbeidsdienst](#).

(link naar liedje)

Koenraad, wat was jij toch een prachtvent.

Het is van Koenraad dat ik zing hier in dit lied,
Omdat Koenraad zo veel mogelijkheden biedt.
O, hoe het wel en hoe het niet kan, daar geef ik u een beeld van,
Koenraad wist het, maar de burgerij nog niet.

In het begin zag Koenraad wel een beetje bleek,
Zodat hij niet op een fiere strijder leek.
Hij kreeg putties om zijn kuiten, hij ging werken lekker buiten,
Slotje graven wel van Amsterdam naar Sneek.

Bij het aardappelen rooien als u wist,
Moest hij werken zelfs bij regen en bij mist.
Koenraad vond het echter heerlijk en hij toonde zich goudeerlijk,
Want er is nog nooit een aardappel vermist.

Een groentewagen volgeladen maar O jé,
Een hoge helling op, wie helpt een handje mee?
Koenraad is al aan het sjouwen, helpt de groenteman mee bouwen
En goddank zegt-ie hij is lid van de NSB.

Dit is het vermelden van de deugd nog waard,
Een klein hondje met een verfblik aan zijn staart.
Dat ging Koenraad aan het hartje, gaf de belhamel een kwartje,
En wees hem op het verkeerde van zijn daad.

Een oud heertje had veel last van zijn gebit,
En hij liep zich naar de tandarts uit het lid.

Koenraad zag hem voor een dief aan, nam zijn schop, ging op de weg staan,
En hij gilte: wil je stil staan of ik spit.

Toen de Tommies voet in het land hadden gezet,
Snelde Koenraad weldra naar huis met lichte tred.
En hij kocht, het was gauw verzonnen, een pakje Consi op zijn bonnen,
Dacht zo'n Tom houdt van een lekkere sigaret.

Laatste brief

Een aangrijpend lied over een jongeman die een dag voor zijn executie een brief schrijft aan zijn moeder.

[\(link naar liedje\)](#)

Moeder ik word straks met mijn makkers,
Voor dag en dauw terechtgesteld.
Daarom mag ik je nu schrijven,
Ik heb de uren al geteld.

Vroeger zei je wel eens lachend,
dat ik geen brieven schrijven kon.
Dat ik steeds goed na moest denken,
Voor ik een zin begon.

Dat kan ik nu niet beloven,
Je zult begrijpen wat ik voel.
Is toch hier of daar nu duidelijk,
Weet jij toch wel wat ik bedoel.

Honderd mooie kleinigheden,
Flitsen aan mijn oog voorbij.
Moedertje op deze wijze,
Denk je zeker ook aan mij.

Moeder ik zie je dezer dagen,
Voor mijn ogen levensgroot.
Maar je tranen zullen vallen,
Op mijn laatste hanenpoot.

Moeder ik hoor het Wilhelmus zingen,
Ik zie de mensen op het plein.
Het oranje in de straten,
Maar ik zal er niet meer zijn.

Moeder zul je dapper wezen,
Als ik straks ben weggegaan.
Jij hebt toch in je moeilijk leven,
Als zoveel voor mij doorstaan.

Moeder jij gaat het beleven,
Het vrije woord zal weer bestaan.
En bedenk dan dat je jongen,
Daarvoor ook iets heeft gedaan.

Honderd mooie kleinigheden,
Flitsen aan mijn oog voorbij.
Moedertje op deze wijze,
Denk je zeker ook aan mij.

Moeder ik zie je dezer dagen,
Voor mijn ogen levensgroot.
Maar je tranen zullen vallen,
Op mijn laatste hanenpoot.

Pianosolo's

Pianosolo 1 Walter Matthies

[\(link\)](#)

Pianosolo 2 Walter Matthies

[\(link\)](#)

3 Bronnen

Geraadpleegde bronnen

Haags Gemeentearchief

Nationaal Archief Den Haag

Koninklijke Bibliotheek (krantencollectie *Het Vaderland*)

Delpher.nl

NIOD Amsterdam

Stichting Oranjehotel

De heer Ferdinand (Ferrie) Scipio Oudkerk Pool te Australië (broer)

Familie Jonathans te Den Haag

Literair tijdschrift *De Parelduiker* 2005 Deel 3 (over Blauwland-Cabaret, door Marco Entrop)

100 jaar jazz in Den Haag, Het New Orleans van de lage landen (2000) - Arie van Breda
Ongewenschte muziek.

De bestrijding van jazz en moderne amusementsmuziek in Duitsland en Nederland 1920-1945
(1999)- Kees C.A.T.C. Wouters

Tijdschrift Het Leven, november 1940

Colofon

De herontdekking van Peter Siers, cabaretier in oorlogstijd

Auteur

Willem van 't Oosten

Redactie

Peter de Ruiter

Uitgever

PixelPerfect Publications

Bankastraat 107b

2585 EK Den Haag

070 306 00 13 / 0626 046 210

www.pixelperfectpublications.com

mail@peterderuiter.nl

Iedereen die meer informatie heeft over Peter Siers dan het ebook en de podcast bevatten, is van harte welkom met het leveren van inlichtingen.

December 2020

© Willem van 't Oosten en PixelPerfect Publications 2020

ISBN

9789492025333

NUR

689 Oorlog en vrede

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher